GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

TUSSENRAPPORTAGE 2026

Augustus 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
   1.1 Algemeen 3
   1.2 Leeswijzer 3
   1.3 Managementsamenvatting 4
   1.4 Regio Deal 4
2. Programma Regiobureau 6
   2.1 Programmaverantwoording 6
   2.2 Staat van baten en lasten (incl. prognose) 7
   2.3 Toelichting 7
   2.4 Begrotingswijziging 8
3. Programma Opgaven 9
   3.1 Samenvatting programma Opgaven 9
   3.2 Ruimte en woningbouw (Groene groeiregio) 10
   3.3 Economie (Productieve regio) 12
   3.4 Natuur, landschap, recreatie en cultuur (Ontspannen regio) 14
   3.5 Mobiliteit en bereikbaarheid (Verbonden regio) 16
   3.6 Circulariteit, klimaat en energie (Circulaire regio) 18
4. Stoplichtrapportage 21

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Voor u ligt de tussenrapportage 2026 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR), met daarin een update over de financiële stand van zaken over het begrotingsjaar 2026.

Net als in de tussenrapportage van 2025 wordt via het zogenaamde 'Stoplichtmodel' de stand van zaken uitvoering Regionale Agenda verantwoord.

De procesmatige verbeteringen die in 2024 zijn doorgevoerd zijn in 2025 doorontwikkeld. Daardoor kon in 2026 de controle van de jaarrekening 2025 voorspoedig worden afgerond. Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van de rapporten die via Business Intelligence zijn gegenereerd. De professionalisering van de financiële verantwoording van de GMR is continu in ontwikkeling.

1.2 Leeswijzer

Voor een goed begrip van de cijfers is onderstaande van belang:

- De vastgestelde regionale agenda 2025-2028 is leidend voor de begroting 2026. Basis is de op 10 september 2025 door het algemeen bestuur vastgestelde begroting 2026;
- Inhoudelijke verantwoording van de regionale agenda 2025 gebeurt in de kwartaalberichten die door de GMR worden uitgegeven en in de stoplichtrapportage, die in Hoofdstuk 4 is opgenomen;
- De financiële verantwoordingen van de GMR zijn gesplitst in twee programma's: programma Regiobureau en programma Opgaven;
- De deelnemende gemeenten dragen, naar rato van het aantal inwoners per 1 januari 2025, bij aan het regiobureau en (voor zover de gemeente een opgaveovereenkomst heeft gesloten) aan de opgaven;
- Bij het opstellen van de begroting 2026 is het 'voorzichtigheidsbeginsel' gehanteerd. Bijdragen van derden zijn uitsluitend opgenomen als deze in maart 2025 definitief waren toegezegd;
- Bij het opstellen van de staat van baten en lasten is gebruik gemaakt van het model en de methodiek zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de kolom 'Realisatie t/m juni 2026' zijn de daadwerkelijke uitgaven en ontvangsten t/m 30 juni opgenomen. Onbestede verplichtingen zijn hierbij buiten beschouwing gelaten; deze zijn verwerkt in de prognose.
- Projecten zoals Slim en Schoon Onderweg, Regionaal Expertiseteam Energie (REE), Regionale Energiestrategie (RES) en de Woondeal lopen over meerdere jaren. Bijdragen van derden zijn alleen opgenomen als deze bedoeld zijn om al gemaakte kosten te dekken;
- De GMR is subsidieverstrekker namens 14 gemeenten aan The Economic Board (TEB). De ontvangen bijdrage van deze gemeenten wordt in twee gelijke delen betaald;
- De opgavemanager kan binnen de opgave schuiven met budgetten van speerpunten, mits de budgethouder en de bestuurlijk opdrachtgever hiervoor akkoord hebben gegeven. Voorwaarde is dat de inhoudelijke doelen van de opgave gehaald worden (art. 3 Budgethoudersregeling);
- In de staat van baten en lasten van het regiobureau is een prognose van de kosten per 2026 opgenomen. Deze prognose is tot stand gekomen door extrapolatie, aangevuld met nog te verwachten uitgaven;
- Bij de opgaven is een overzicht van ontwikkeling van de besteding van de inwonerbijdrage 2026 opgenomen.

1.3 Managementsamenvatting

Uit de voortgangsinformatie van het programma Opgaven blijkt dat de activiteiten volgens de vastgestelde planning worden uitgevoerd en binnen de beschikbare financiële kaders blijven. Deze kaders bestaan uit zowel de inwonerbijdragen van de deelnemende gemeenten als de beschikbaar gestelde externe subsidiegelden.
Op basis van de huidige prognose, inclusief de al aangegane verplichtingen en de nog te verwachten uitgaven voor 2026, wordt verwacht dat de ontvangen inwonerbijdrage volledig wordt besteed aan de uitvoering van de vastgestelde activiteiten en opgaven. Hierdoor blijft de uitvoering van het programma in lijn met de begroting en de beschikbare financiële middelen.
Op basis van de uitgevoerde analyse wordt verwacht dat in november 2026 voor de opgave *Productieve regio* een begrotingswijziging noodzakelijk is. Met deze begrotingswijziging kan voor een aantal specifieke activiteiten de beschikbare inwonerbijdrage uit 2026 worden door-geschoven naar 2027. Daarmee borgen we de aansluiting tussen de beschikbare middelen en de verwachte uitvoeringsplanning van deze activiteiten.
Daarnaast worden voor de uitvoering van het programma diverse externe financieringsbronnen ingezet. Het betreft onder meer subsidies van de provincie Gelderland, rijksbijdragen en middelen uit de Regio Deal. Deze bijdragen worden aangewend voor de realisatie van de programma-doelstellingen en vormen, naast de inwonerbijdragen, een belangrijk onderdeel van de financiële dekking van de activiteiten binnen de opgave.
Het programma Regiobureau laat in eerste instantie een geprognosticeerd tekort zien. Om dit tekort op te vangen, is besloten tot een aanvullende bijdrage vanuit het programma Opgaven. Deze bijdrage is ongeveer 5% van de ontvangen inwonerbijdrage en maakt onderdeel uit van de aangepaste kostenverdeling tussen het regiobureau en de opgaven.
Ondanks deze aanvullende dekking blijft een zorgvuldige beheersing van de uitgaven noodzakelijk. Daarom worden de financiële ontwikkelingen in de tweede helft van het jaar nauwlettend gemonitord. Daardoor kan tijdig worden bijgestuurd als de realisatie daartoe aanleiding geeft.

1.4 Regio Deal

Rond de jaarwisseling 2024-2025 gaf de provincie Gelderland, in haar rol als kassier van de Regio Deal, beschikkingen af voor twee Regio Deal-projecten waarvoor de GMR penvoerder is: *Toekomstbestendig bouwen* en *Wijk- en dorpsgericht werken*. Voor het project *Grenzeloos samenwerken* is de GMR ook penvoerder. Medio 2026 is een start gemaakt met de voorbereiding van het project *Romeinse tijdreis* als onderdeel van de programmalijn *Grenzeloos Samenwerken.* In juli 2026 is subsidie voor dit project aangevraagd.

Het project *Toekomstbestendig bouwen* is ondergebracht bij de opgave *Circulaire regio*. Deze opgave levert de projectleiding en benodigde personele inzet. De totale projectbegroting voor de periode 2024-2027 bedroeg in eerste instantie ongeveer € 4,7 miljoen. De financiering bestaat uit bijdragen van het Rijk, deelnemende gemeenten, woningcorporaties, het bedrijfsleven en een cofinanciering vanuit de regio. Laatstgenoemde bijdrage wordt bekostigd uit de inwonerbijdrage van de Circulaire regio.

In het voorjaar van 2026 is duidelijk geworden dat de financiering uit het bedrijfsleven niet haalbaar is. Gevolg hiervan is dat de totale projectbegroting naar beneden moet worden bijgesteld met € 1,0 miljoen. Dat betekent dat de uitvoering van deelprojecten en inzet van personeel moet worden afgeschaald. Dit proces loopt en wordt kort na het zomerreces afgerond. Omdat Toekomstbestendig bouwen voor de regio van groot belang is, worden gesprekken met de provincie Gelderland gevoerd om aanvullende financiering te verkrijgen. Daarnaast wordt bij deelnemende gemeenten en bedrijven naar andere manieren gezocht om de financiering van het project op aanvaardbaar niveau te houden.

De provincie Gelderland is als subsidieverstrekker bij de tussenrapportage in mei op de hoogte

gebracht van deze wijziging in dit project.

Het project *Wijk- en dorpsgericht werken*, ondergebracht bij de opgave *Groene groeiregio*, kent een vergelijkbare financiële constructie, maar is qua omvang aanzienlijk kleiner. De totale begroting voor dit project bedraagt € 1,6 miljoen over drie jaar. De samenwerking bestaat uit de provincie Gelderland, vijf gemeenten, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en de GMR. De bijdrage van de GMR aan dit project bedraagt over de gehele looptijd € 90.000 en wordt bekostigd uit de inwonerbijdrage van de Groene groeiregio en het regiobureau.

In overeenstemming met de subsidievoorwaarden van de provincie Gelderland is een jaarlijkse verantwoording verplicht gesteld. De verantwoordingsrapportage, die is ingediend vóór 1 mei 2026, leidde niet tot opmerkingen van de subsidieverstrekker.

2. Programma Regiobureau

2.1 Programmaverantwoording

De begroting van het Regiobureau bedraagt € 3.214.611, inclusief subsidie voor TEB. De dekking voor deze begroting bestaat uit inwonerbijdrage (€ 2.963.429), bijdrage provincie voor VAT kosten Regio Deal (€ 105.000) en rentebaten (€ 146.182).

Verdeling kosten regiobureau en opgaven (alternatief 5% regeling)
Na vijf jaar kan geconcludeerd worden dat het bedrijfsplan niet langer aansluit bij de huidige situatie. In het oorspronkelijke bedrijfsplan was voorzien in slechts 0,5 fte voor financiën en 1,0 fte voor communicatie. Aanvullende ondersteunende capaciteit zou vanuit de afzonderlijke opgaven worden georganiseerd. In de praktijk bleek deze werkwijze onvoldoende effectief. Dit leidde tot inefficiënties, externe kosten en een versnipperde profilering. Daarom zijn de werkzaamheden en personele capaciteit voor financiën en communicatie inmiddels volledig ondergebracht bij het regiobureau.
Daarnaast heeft de organisatie zich de afgelopen jaren verder ontwikkeld. Door de groei van het aantal medewerkers en de toegenomen eisen die aan de organisatie worden gesteld, zijn de kosten voor ondersteunende diensten ten opzichte van oorspronkelijke prognoses aanzienlijk gestegen. Dit betreft onder meer kosten voor ICT, personeelszaken, administratie en verantwoording. Deze ontwikkeling is logisch, aangezien de baten van de GRM in de afgelopen vier jaar sterk zijn toegenomen als gevolg van toekenning van diverse subsidies.
De uitbreiding van de personele capaciteit en de stijging van de ondersteunende kosten voor de gehele GMR zijn tot op heden binnen het regiobureau opgevangen. Dit is onder meer gerealiseerd door vacatures niet in te vullen en incidentele meevallers.
Al eerder was voorzien dat deze situatie op termijn niet houdbaar zou zijn. Daarom is bij de begroting van 2025 de zogenoemde 5%-regeling geïntroduceerd. Deze regeling voorzag in afroming van subsidie voor toegenomen kosten van het regiobureau. In de praktijk blijkt deze regeling onvoldoende uitvoerbaar (subsidieverordening laat dekking overheadkosten niet toe) en biedt zij geen structurele oplossing. Gezamenlijk is vastgesteld dat een alternatief nodig is waarmee de kosten op een evenwichtige en transparante wijze kunnen worden verdeeld. Daardoor kan de GMR als geheel financieel gezond blijven functioneren.
Tot op heden is getracht de organisatie financieel in balans te houden door verschillende kostenverdelingen. Dit heeft geleid tot complexe verdeelsleutels. Vereenvoudiging en verduidelijking van de kostentoerekening zijn daarom wenselijk.
Voor de herverdeling van de kosten zijn enkele uitgangspunten gehanteerd. Daarbij is gestreefd naar een eenvoudige en transparante systematiek, waarbij kosten zoveel mogelijk worden toegerekend aan de onderdelen waar deze daadwerkelijk worden gemaakt.
Personele kosten die momenteel op de begroting van het regiobureau zijn opgenomen, maar betrekking hebben op de uitvoering van de opgaven, worden overgeheveld naar het programma Opgaven. Personele kosten die gemaakt worden voor de gehele GMR worden daarentegen toegerekend aan het regiobureau en op die begroting verantwoord. De toepassing van deze systematiek vraagt om een herverdeling van de inwonerbijdrage tussen het programma Regiobureau en programma Opgaven.
Daarnaast wordt bij subsidieaanvragen optimaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden om specifieke kosten rechtstreeks binnen projecten en programma's te financieren. De expertise die inmiddels binnen de organisatie beschikbaar is op het gebied van subsidieverwerving- en beheer wordt hierbij actief ingezet om de beschikbare financieringsmogelijkheden maximaal te benutten.
Voor het begrotingsjaar 2026 is berekend wat de gevolgen van deze herverdeling zijn voor de inwonerbijdrage. Uit deze berekening blijkt dat een bijdrage van zo'n 5% vanuit de opgaven aan het regiobureau noodzakelijk is. Deze uitkomst sluit aan bij de bestaande 5%-regeling. Omdat de opgaven in hun planning en begroting al rekening hebben gehouden met een bijdrage van 5%, leidt deze wijziging niet tot knelpunten in de uitvoering.

Op basis van de bovenstaande afspraken is bij deze tussenrapportage een begrotingswijziging opgenomen. In de komende maanden wordt onderzocht of een bijdrage van 5% vanuit de opgaven aan het regiobureau ook voor de toekomstige begrotingen een passende, evenwichtige en duurzame verdeelsleutel vormt.

2.2 Staat van baten en lasten (incl. prognose)

In onderstaande tabel staat een overzicht van de baten en lasten tot en met juni 2026. De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.
De kolom **'Realisatie t/m juni 2026'** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.
In de kolom 'Prognose' is zijn de geprognosticeerde lasten en baten gebaseerd op uitgaven en inkomsten tot en met juni 2026.

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26	Prognose
Lasten					
1.1 Salarissen en sociale lasten	1.541.015	12.794	1.553.809	647.189	1.553.809
3.5.1 Ingeleend personeel	262.000	-67.966	194.034	90.258	194.034
3.8 Overige goederen en diensten	637.750	333.984	971.734	310.514	978.993
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	761.846	-	761.846	380.924	761.846
5.1 Rentelasten	-	5.000	5.000	1.867	5.000
7.3 Afschrijvingen	12.000	9.536	21.536	4.768	14.304
Totaal lasten	**3.214.611**	**293.348**	**3.507.959**	**1.435.520**	**3.507.986**
Baten					
3.8 Overige goederen en diensten	-	351.036	351.036	71.998	351.036
4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten	2.963.429	-11.506	2.951.923	2.951.952	2.951.950
4.3.8 Inkomensoverdrachten - overige overheden en instellingen	105.000	-	105.000	-60	105.000
5.1 Rentebaten	146.182	-46.182	100.000	21.702	100.000
Totaal baten	**3.214.611**	**293.348**	**3.507.959**	**3.045.592**	**3.507.986**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**1.610.072**	**-**

2.3 Toelichting

Onder post **1.1 Salarissen en sociale lasten** zijn uitsluitend de loonkosten van het eigen personeel van het regiobureau opgenomen. De begroting 2026 is opgesteld in april 2025 op basis van de toen aanwezige personele bezetting. Sindsdien hebben diverse personele mutaties plaatsgevonden die zowel invloed hebben op de post *Salarissen en sociale lasten* als op *Ingeleend personeel*. In de prognose is rekening gehouden met alle personele mutaties van het tweede halfjaar.

De kosten voor de inhuur van extern personeel worden verantwoord onder de post **3.5.1 Ingeleend personeel**. Hieronder vallen onder meer dienstverlening op basis van overeenkomsten met de gemeenten Nijmegen en Arnhem, externe ondersteuning voor informatiemanagement, inkoop- en aanbestedingsadvies en juridische dienstverlening. Ook de kosten voor de secretaris van de regioagendacommissie worden onder deze begrotingspost verantwoord.

De post **3.8 Overige goederen en diensten** betreft onder meer huisvestingskosten, organisatiekosten en kosten voor lobbyactiviteiten en de voorbereiding van de opgaven, waaronder communicatie en evenementen zoals het regiocongres. Naar verwachting komen deze kosten in 2026 uit boven het in de primaire begroting opgenomen bedrag. Deze overschrijding houdt verband met een uitbreiding van de ondersteuning van de opgaven en met de start van een verbetertraject in de doorontwikkeling van de financiële administratie, op instigatie van de accountant.
De subsidieverstrekking van het regiobureau aan *TEB* verantwoorden we met ingang van de

jaarrekening 2024 onder de post **4.3.8 Inkomensoverdrachten - Overige instellingen en personen**. De subsidie bedraagt, in overeenstemming met de begroting 2026, € 761.846 en heeft geen effect op het financiële resultaat.

De rentelasten worden met ingang van de jaarrekening 2025 verantwoord onder de post **5.1 Rentelasten**. In de primaire begroting is niet apart rekening gehouden met een rentelast.

Onder de post **7.3 Afschrijvingen** staan de afschrijvingen die betrekking hebben op de investeringen die zijn gedaan bij de ingebruikname van de kantoorruimte in Elst. Met de extra afschrijvingen op investeringen voor de nieuwe locatie in Arnhem is bij de primaire begroting geen rekening gehouden.

De post **4.3.2 Inkomensoverdrachten – gemeenten** is bedoeld voor inwonerbijdragen en bijdragen ter dekking van algemene exploitatiekosten. De inwonerbijdrage is, in overeenstemming met de vastgestelde begroting 2026, door de deelnemende gemeenten voldaan.

Onder de post **4.3.4 Inkomensoverdrachten – overige overheden en instellingen** valt de bijdrage van de provincie Gelderland voor de Regio Deal. De opbrengsten worden volgens de afspraken aan het eind van het verslagjaar gerealiseerd.

De rentebaten worden met ingang van de jaarrekening 2025 verantwoord onder de post **5.2 Rentebaten**. De verwachting is dat door de toename van activiteiten binnen de meerjarige subsidietrajecten de rentebaten afnemen.

Uit de prognose van de actuele kosten blijkt dat het regiobureau naar verwachting een tekort van ruim € 229.000 realiseert. Dit tekort wordt opgevangen met een bijdrage vanuit de opgaven.

2.4 Begrotingswijziging

In de begroting 2026-2029 is de inwonerbijdrage voor 2026 vastgesteld op € 2.963.429. Als gevolg van afrondingsverschillen en aanvullende bestuurlijke afspraken is uiteindelijk een bedrag van € 2.951.923 ontvangen. Dit leidt tot een negatieve bijstelling van de begroting met € 11.506. Daarnaast geeft de actuele financiële prognose aanleiding tot een begrotingswijziging. Op basis van de meest recente inzichten, worden de totale lasten voor 2026 geraamd op € 3.507.959. De stijging van de kosten wordt volledig gedekt door een aanvullende bijdrage vanuit het programma Opgaven en extra opbrengsten, waaronder inkomsten uit detacheringen. Hierdoor blijft de begroting per saldo sluitend.
In onderstaande tabel is de verdeling van de extra bijdrage vanuit opgaven opgenomen:

alle bedragen in €

	bijdrage
Ruimte en woningbouw (Groene groeiregio)	44.122
Economie (Productieve regio)	16.647
Natuur, landschap, recreatie en cultuur (Ontspannen regio)	16.101
Mobiliteit en bereikbaarheid (Verbonden regio)	77.265
Circulariteit, klimaat en energie (Circulaire regio)	74.901
Subtotaal	**229.036**

3. Programma Opgaven

3.1 Samenvatting programma Opgaven

3.1.1 Samenvatting programmaverantwoording

De opgaven binnen de GMR worden uitgevoerd volgens de regionale agenda en gefinancierd vanuit een combinatie van inwonerbijdragen en externe middelen. De uitvoering verloopt over het algemeen volgens planning en binnen de beschikbare financiële kaders.
Samenvattend zijn in de eerste helft van het jaar de geplande werkzaamheden binnen alle opgaven voortgezet. De uitvoering ligt op koers en de beschikbare middelen bieden voldoende ruimte om de activiteiten in de tweede helft van het jaar verder uit te voeren.

3.1.2 Samenvatting staat van baten en lasten

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de baten en lasten tot en met juni 2026. De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.

De kolom **'Realisatie t/m juni 2026'** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.

alle bedragen in €

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26
Lasten				
Groene groeiregio	1.818.500	-2.429	1.816.071	680.800
Productieve regio	686.127	115.237	801.364	484.252
Ontspannen regio	663.614	388.609	1.052.223	560.966
Verbonden regio	1.184.495	829.244	2.013.739	1.299.432
Circulaire regio	3.087.052	-3.658	3.083.394	1.511.162
Totaal lasten	**7.439.788**	**1.327.003**	**8.766.791**	**4.536.612**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	4.480.688	292.179	4.772.867	4.772.867
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	429.604	429.604	429.604
Bijdrage uit subsidies provincie	2.959.100	585.220	3.544.320	1.790.198
Overige ontvangen bijdragen	-	20.000	20.000	21.294
Totaal baten	**7.439.788**	**1.327.003**	**8.766.791**	**7.013.963**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**2.477.351**

3.1.3 Samenvatting ontwikkeling inwonerbijdrage 2026

In onderstaand overzicht wordt per opgave een prognose gegeven van de bestede inwoner-bijdrage 2026. Verwacht wordt dat bijna alle toegekende middelen van de inwonerbijdrage besteed worden.
In de volgende paragrafen wordt per opgave een nadere toelichting gegeven op de hierboven opgenomen resultaten. Daarbij wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen, afwijkingen ten opzichte van de begroting en de verwachte financiële ontwikkelingen voor de rest van het jaar.

alle bedragen in €

	Middelen 2026	Verplichting t/m jun-25	Nog te besteden	Prognose	%
Groene groeiregio	1.000.071	750.022	250.049	975.022	97%
Productieve regio	785.394	653.168	132.226	773.000	98%
Ontspannen regio	779.066	635.088	143.978	778.000	100%
Verbonden regio	1.268.042	1.104.118	163.924	1.268.000	100%
Circulaire regio	1.162.436	1.053.158	109.278	1.189.186	102%
Subtotaal	**4.995.009**	**4.195.554**	**799.455**	**4.983.208**	**100%**
			restant	11.801	
			besteed	99,8%	

3.1.4 Samenvatting externe middelen 2026

De externe middelen ontwikkelen zich positief en vormen een belangrijke aanvulling op de inwonerbijdragen. Binnen alle opgaven wordt gebruikgemaakt van subsidies van provincie, Rijk, Europese programma's en de Regio Deal. Daarnaast lopen nog enkele subsidietrajecten uit voorgaande jaren waarvan de afwikkeling of vaststelling nog plaatsvindt.
De middelen worden ingezet voor de uitvoering van de Woondeal, economische ontwikkeling, gebiedsgerichte aanpakken, toeristisch-recreatieve projecten, mobiliteitsprogramma's, circulaire economie, klimaatadaptatie en energietransitie. Ook worden nieuwe subsidieaanvragen voorbereid om de uitvoering van regionale ambities de komende jaren te ondersteunen. Hiermee blijft externe financiering een belangrijke pijler onder de uitvoering van de regionale agenda en wordt de slagkracht van de GMR verder versterkt.
In de volgende tabel is per opgave de totale waarde van de toegekende subsidie door de provincie Gelderland opgenomen.

alle bedragen in €

	Toegekend
Ruimte en woningbouw (Groene groeiregio)	2.159.810
Economie (Productieve regio)	166.000
Natuur, landschap, recreatie en cultuur (Ontspannen regio)	1.560.078
Mobiliteit en bereikbaarheid (Verbonden regio)	3.715.132
Circulariteit, klimaat en energie (Circulaire regio)	1.790.000
Subtotaal	**9.391.020**

3.2 Ruimte en woningbouw (Groene groeiregio)

3.2.1 Programmaverantwoording

De Groene groeiregio kent drie speerpunten en wordt gefinancierd vanuit twee geldstromen: de inwonerbijdrage en de subsidies voor de proceskosten en uitvoering van de Woondeal. Uitgangspunt is om de beschikbare subsidies zoveel mogelijk volledig te benutten, waarbij het

alle bedragen in €

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26
Lasten				
Algemeen	215.000	-2.429	212.571	144.828
Versnellingsopgave woningbouw	1.253.500	-	1.253.500	459.790
Uitwerken verstedelijking strategie	212.500	-	212.500	174
Ruimtelijke integratie opgaven	137.500	-	137.500	76.008
Totaal lasten	**1.818.500**	**-2.429**	**1.816.071**	**680.800**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	780.358	-2.429	777.929	777.929
Andere bijdrage deelnemende gemeenten		-	-	-
Bijdrage uit subsidies	1.038.142	-	1.038.142	363.370
Overige ontvangen bijdragen		-	-	-
Totaal baten	**1.818.500**	**-2.429**	**1.816.071**	**1.141.299**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**460.499**

resterende deel van de uitgaven wordt gedekt uit de inwonerbijdrage. Daarnaast fungeert de inwonerbijdrage als verplichte cofinanciering voor de Woondeal-subsidies.

Het budget van Groene groeiregio bestaat voor 2026 uit inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten, te weten € 780.358 en bijdrage uit subsidies, € 1.038.142.
Door afrondingsverschillen in het tarief per inwoner is € 777.929 ontvangen.

3.2.2 Staat van baten en lasten

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de baten en lasten tot en met juni 2026.

De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.

De kolom **'Realisatie t/m juni 2026'** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.

3.2.3 Ontwikkeling besteding inwonerbijdrage 2026

De inwonerbijdrage wordt besteed volgens de activiteiten zoals opgenomen in de regionale agenda 2025-2028 en de onderliggende plannen.

alle bedragen in €

	Middelen 2026	Verplichting t/m jun-26	Nog te besteden	Prognose
Algemeen	212.571	264.600	-52.029	264.600
Versnellingsopgave woningbouw	437.500	352.143	85.357	352.143
Uitwerken verstedelijking strategie	212.500	174	212.326	225.174
Ruimtelijke integratie opgaven	137.500	133.105	4.395	133.105
Totaal	**1.000.071**	**750.022**	**250.049**	**975.022**
			restant	25.049
			besteed	97%

Algemeen

De post Algemeen (waaronder programmakosten en salariskosten) vertoont een negatief resultaat, omdat de meerkosten van het regiobureau deels zijn toegerekend aan het programma Opgaven. Met dit tekort is rekening gehouden bij de besteding van de overige posten.

Versnellen woningbouw

Bij het speerpunt Versnellen woningbouw wordt gebruikgemaakt van subsidie (procesgelden) in combinatie met de vereiste cofinanciering vanuit de inwonerbijdrage. De totale projectkosten worden geraamd op € 600.000. De gerealiseerde uitgaven en aangegane verplichtingen verlopen in overeenstemming met de begroting.
Daarnaast wordt subsidie ontvangen voor de uitvoering van de activiteiten. Hiermee worden de loonkosten van vier projectleiders binnen de projectleiderspool gefinancierd. Ook voor dit onderdeel liggen de inkomsten en uitgaven op hoofdlijnen in lijn met de begroting. Momenteel is nog sprake van een beperkt negatief saldo. Op basis van een contractaanpassing wordt echter een lagere kostenontwikkeling verwacht, waardoor naar verwachting aan het einde van het boekjaar een positief resultaat wordt gerealiseerd.

Uitwerken verstedelijkingsstrategie

De post **Uitwerken verstedelijkingsstrategie** is op dit moment niet benut. De uitvoering van de geplande activiteiten vindt naar verwachting plaats in de tweede helft van 2026. Vanuit dit budget worden onder meer de vergoedingen voor de gebiedstrekkers van de vier deelgebieden bekostigd.
Daarnaast is een bedrag van € 50.000 gereserveerd voor de inhuur van een extern bureau voor de verdere uitwerking, verdieping en actualisatie van de gebiedsagenda's. Daarnaast staat een onderzoek naar de huisvesting van arbeidsmigranten gepland. De hiervoor geraamde uitgaven worden naar verwachting in de tweede helft van het jaar gerealiseerd.

Ruimtelijke integratie opgaven

Binnen de post **Ruimtelijke integratie** hebben zich ten opzichte van voorgaande jaren geen noemenswaardige wijzigingen voorgedaan. De gerealiseerde uitgaven sluiten naar verwachting nagenoeg aan op de begroting. Binnen deze post worden onder meer de salariskosten, de bijdrage aan het NOVEX-programma en de kosten voor het ontwikkelen en actualiseren van

kaartmateriaal verantwoord. Daarmee blijft deze post naar verwachting binnen de beschikbare financiële kaders.

3.2.4 Ontwikkeling externe middelen

Binnen deze opgave dient nog een aantal subsidies uit voorgaande jaren definitief te worden vastgesteld. Het betreft subsidies die zijn verstrekt voor de Woondeal procesgelden en de Woondeal uitvoeringsgelden.
Voor de Woondeal uitvoeringsgelden is in 2026 een subsidie van € 495.000 toegekend. De aanvraag voor de Woondeal procesgelden ter hoogte van € 580.735 is nog in behandeling. Daarnaast is subsidie verleend voor de loonkosten van de adviseur Gebiedsprogramma Veluwezoom (€ 199.000).
De programmalijn Wijk- en dorpsgericht werken maakt onderdeel uit van de Regio Deal, waarvoor de GMR als penvoerder optreedt. Deze programmalijn is organisatorisch ondergebracht bij de opgave Ruimte & woningbouw. Voor de uitvoering hiervan heeft de provincie Gelderland voor de totale looptijd van vier jaar een subsidie van € 884.175 beschikbaar gesteld.

3.2.5 Begrotingswijziging

In de begroting 2026-2029 is de inwonerbijdrage voor 2026 vastgesteld op € 780.358. Door afrondingsverschillen in het tarief per inwoner is uiteindelijk een bedrag van € 777.929 ontvangen. Dit resulteert in een negatieve bijstelling van de begroting van € 2.429.

3.3 Economie (Productieve regio)

3.3.1 Programmaverantwoording

Het budget van Economie bestaat in 2026 uit de inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten. Hiervoor is een bedrag van € 686.127 begroot. Als gevolg van afrondingsverschillen in het gehanteerde tarief per inwoner bedraagt de daadwerkelijk ontvangen bijdrage € 685.394. Daarnaast is het positieve saldo op de inwonerbijdrage over 2025 van € 20.000 toegevoegd aan de beschikbare middelen voor 2026. Deze middelen zijn bestemd voor de dekking van reeds aangegane verplichtingen. Ook is, in overeenstemming met de begrotingswijziging 2025-03, een bedrag van € 80.000 vanuit de inwonerbijdrage 2025 doorgeschoven naar 2026.

In de eerste helft van 2026 is verder gewerkt aan de uitvoering van de regionale economische agenda. De nadruk lag daarbij op de uitvoering van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), de evaluatie en doorontwikkeling van de Human Capital Agenda, de versterking van de dienstverlening aan het midden- en kleinbedrijf (mkb) en de uitvoering van de regionale Roadmap Logistiek. Daarnaast is ingezet op strategische samenwerking en belangenbehartiging, onder meer richting de provincie, het Rijk, TEB en andere regionale partners. In de tweede helft van 2026 worden deze werkzaamheden voortgezet en wordt gestart met de ontwikkeling van een nieuwe Economische Monitor.

In de tweede helft van 2026 worden daarnaast het uitgifteprotocol, kwalitatieve ontwikkelprincipes voor kantoren, perifere detailhandel en kennisintensieve locaties, een onderzoek naar de ruimtelijke impact van de circulaire economie, de inzet van de Beter Benutten Versneller en aanvullende mkb-onderzoeken uitgevoerd.

3.3.2 Staat van baten en lasten

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de baten en lasten tot en met juni 2026. De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.

De kolom **‘Realisatie t/m juni 2026’** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.

alle bedragen in €

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26
Lasten				
Algemeen	275.612	-733	274.879	200.938
Toekomstbestendige werklocaties	175.000	112.970	287.970	86.460
Human Capital	158.000	-	158.000	158.000
Stimuleren ondernemerschap MKB	77.515	3.000	80.515	38.854
Totaal lasten	**686.127**	**115.237**	**801.364**	**484.252**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	686.127	99.267	785.394	785.394
Andere bijdrage deelnemende gemeenten		-	-	-
Bijdrage uit subsidies provincie		15.970	15.970	15.970
Overige ontvangen bijdragen		-	-	1.294
Totaal baten	**686.127**	**115.237**	**801.364**	**802.658**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**318.406**

3.3.3 Ontwikkeling besteding inwonerbijdrage 2026

De inwonerbijdrage wordt besteed in overeenstemming met de activiteiten zoals opgenomen in de regionale agenda 2025-2028 en de onderliggende plannen.

alle bedragen in €

	Middelen 2026	Verplichting t/m jun-26	Nog te besteden	Prognose
Algemeen	274.879	303.016	-28.137	303.000
Toekomstbestendige werklocaties	272.000	122.799	149.201	232.000
Human Capital	158.000	158.000	-	158.000
Stimuleren ondernemerschap MKB	80.515	69.353	11.162	80.000
Totaal	**785.394**	**653.168**	**132.226**	**773.000**
			restant	12.394
			besteed	98%

De resterende middelen worden in de tweede helft van 2026 ingezet voor de verdere uitvoering van Economie. De belangrijkste uitgaven betreffen de monitoring van het RPW, de verdere uitvoering van diverse RPW-projecten en aanvullende onderzoeken en verkenningen ter ondersteuning van de dienstverlening aan het mkb.

Op basis van de huidige projectplanning wordt naar verwachting zo’n € 120.000 van de resterende inwonerbijdrage besteed of in verplichtingen vastgelegd. Daarmee resteert naar verwachting zo’n € 12.000.

3.3.4 Ontwikkeling externe middelen

Voor de uitvoering van het RPW heeft de provincie Gelderland voor 2026 een subsidie van € 166.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden ingezet voor projecten die gemeenten ondersteunen bij de uitvoering van het programma. Het betreft onder meer het traject *Ruimte voor Economie*, dat heeft geleid tot een handelingsperspectief voor de vertaling van het RPW naar gemeentelijke omgevingsprogramma’s en omgevingsplannen, de ontwikkeling van het *Mengkompas* en de inzet van een *Beter Benutten Versneller* voor bestaande bedrijventerreinen. Van de provinciale subsidie wordt een deel hiervan ingezet voor de verplichte monitoring van het RPW, zoals voorgeschreven in de provinciale Omgevingsverordening.

3.3.5 Begrotingswijziging

In de begroting 2026-2029 is de inwonerbijdrage 2026 vastgesteld op € 686.127. Als gevolg van afrondingsverschillen in het gehanteerde tarief per inwoner bedraagt de daadwerkelijk ontvangen bijdrage € 685.394. Dit leidt tot een begrotingswijziging van € 733 (negatief).

Daarnaast wordt de reservering van de inwonerbijdrage 2025 toegevoegd aan de te besteden middelen 2025, wat leidt tot een begrotingswijziging van € 100.000 (positief).

Tot en met juni 2026 is al een klein deel van de toegezegde subsidie van de provincie Gelderland besteed. Dit resulteert in een positieve bijstelling van de begroting van € 15.970.

De projecten *Monitor RPW* en *Beter benutten versneller* worden waarschijnlijk in 2027 afgerond. Bij de derde begrotingswijziging wordt voorgesteld het daarvoor benodigde budget uit de inwonerbijdrage over te hevelen naar 2027.

3.4 Natuur, landschap, recreatie en cultuur (Ontspannen regio)

3.4.1 Programmaverantwoording

Het budget van de Ontspannen regio voor 2026 bestaat uit de inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten. Hiervoor was een bedrag van € 663.614 begroot. Door afrondings-verschillen in het tarief per inwoner is uiteindelijk € 667.124 ontvangen.

Het overschot op de inwonerbijdrage over 2025 (€ 111.942), ter dekking van al aangegane verplichtingen, is toegevoegd aan de beschikbare middelen voor 2026.

3.4.2 Staat van baten en lasten

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de baten en lasten tot en met juni 2026. De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.

De kolom **‘Realisatie t/m juni 2026’** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.

alle bedragen in €

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26
Lasten				
Algemeen	166.315	3.510	169.825	119.481
Cultuur	254.640	-	254.640	8.502
Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied	217.034	285.611	502.645	350.023
Recreatie en toerisme	25.625	99.488	125.113	82.960
Totaal lasten	**663.614**	**388.609**	**1.052.223**	**560.966**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	663.614	115.452	779.066	779.066
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	20.000	20.000	20.000
Bijdrage uit subsidies	-	233.157	233.157	233.157
Overige ontvangen bijdragen	-	20.000	20.000	20.000
Totaal baten	**663.614**	**388.609**	**1.052.223**	**1.052.223**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**491.257**

3.4.3 Ontwikkeling besteding inwonerbijdrage 2026

De inwonerbijdrage wordt besteed in overeenstemming met de activiteiten zoals opgenomen in de regionale agenda 2025-2028 en de onderliggende plannen.

alle bedragen in €

	Middelen 2026	Verplichting t/m jun-26	Nog te besteden	Prognose
Algemeen	169.825	174.485	-4.660	175.000
Recreatie en toerisme	302.878	150.639	152.239	280.000
Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied	280.738	267.464	13.274	280.000
Cultuur	25.625	42.500	-16.875	43.000
Totaal	**779.066**	**635.088**	**143.978**	**778.000**
			restant	1.066
			besteed	100%

Concreet worden deze middelen ingezet voor de verdere uitvoering van de regionale opgaven binnen Natuur, landschap, recreatie en cultuur. Het betreft onder meer de doorontwikkeling en versterking van de toeristisch-recreatieve verhaallijnen, zoals opgenomen in het ambitiedocument *Toeristisch-recreatieve Verhaallijnen*. Daarbij wordt gewerkt aan de verhaallijnen *De rivier, je kunt er niet omheen*, *WOII*, *Gezond en lekker leven*, *Verrassende en verborgen verhalen* en *Romeins verleden*.

Daarnaast worden middelen ingezet voor capaciteit en externe ondersteuning voor de verdere uitwerking, coördinatie en uitvoering van de gebiedsaanpakken op de Veluwezoom (*Soerens Beekdal* en *Zuidflank*), in de Liemers, het Middengebied, het Rijk van Nijmegen (*Groene Mantel* en *Blauwe Motor*) en de Gelderse Poort. Deze werkzaamheden sluiten aan bij de uitvoerings-agenda van het Groen-blauw raamwerk.

Verder wordt geïnvesteerd in aanvullende capaciteit voor de verdere uitwerking van klimaatadaptatie en de ruimtelijke consequenties daarvan. Tot slot worden middelen ingezet voor het in kaart brengen van de landbouwstructuur in het Rijk van Nijmegen. Dit project dient als pilot en biedt inzichten die kunnen worden toegepast in andere deelgebieden van de GMR.

3.4.4 Ontwikkeling externe middelen

Binnen deze opgave zijn in 2024 provinciale subsidies toegekend voor de projecten *Vitaliteitsprogramma* en *Verhaallijnen*. De beschikbare middelen voor het *Vitaliteitsprogramma* zijn inmiddels nagenoeg volledig besteed. Voor het project Verhaallijnen is nog een beperkt budget beschikbaar. Deze middelen worden naar verwachting tot 1 september 2026 ingezet.

De provincie Gelderland heeft in 2025 en 2026 voor meerdere jaren subsidies verstrekt voor de uitvoering van diverse trajecten binnen de regio. Het betreft een subsidie van € 635.000 voor de gebiedsaanpak Oostelijke Beekdalen, € 506.048 voor de gebiedsaanpak Groene mantel blauwe motor, € 119.040 voor de proceskosten van het regioarrangement Groen-blauw raamwerk en € 49.990 voor de proceskosten van het regioarrangement Rijk van Nijmegen-Weteringen.
Met deze subsidies wordt ondersteuning geboden aan de voorbereiding, coördinatie en uitvoering van de betreffende gebiedsgerichte opgaven en regionale samenwerkingsprogramma's.

Voor het project *Romeinse Tijdreis* is binnen de Regio Deal een meerjarige subsidieaanvraag ingediend. De totale projectomvang bedraagt € 520.000, waarvan een bedrag van € 250.000 is aangevraagd vanuit de Regio Deal.

Daarnaast is voor dit project een subsidieaanvraag ingediend binnen het INTERREG-programma. Deze aanvraag heeft een totale projectomvang van € 3.235.000. Hiervan bestaat € 2.332.000 uit aangevraagde subsidie en wordt € 903.000 ingebracht als cofinanciering door Duitse partners en samenwerkingspartners binnen de GMR.
Met beide aanvragen wordt beoogd de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project mogelijk te maken door middel van regionale, nationale en grensoverschrijdende samenwerking.

3.4.5 Begrotingswijziging

In de begroting 2026-2029 is de inwonerbijdrage voor 2026 vastgesteld op € 663.614. Door afrondingsverschillen in het tarief per inwoner is uiteindelijk een bedrag van € 667.124 ontvangen. Dit resulteert in een positieve bijstelling van de begroting van € 3.510.

Daarnaast wordt het overschot van de inwonerbijdrage over 2025 toegevoegd aan de beschikbare middelen voor 2026. Dit resulteert in een positieve bijstelling van de begroting van € 111.942.

Per saldo worden de baten uit de inwonerbijdrage in de begroting 2026 met € 115.452 verhoogd. De subsidiebaten die betrekking hebben op reeds uitgevoerde activiteiten binnen de speerpunten Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied en Recreatie en toerisme worden in 2026 toegevoegd aan de beschikbare middelen. Hiermee worden gemaakte kosten gedekt, wat resulteert in een positieve begrotingswijziging van € 233.157.

Voor de Gebiedsaanpak Middengebied ontvangt de GMR een bijdrage van € 20.000 van een deelnemende gemeente. Daarnaast draagt een derde partij eveneens € 20.000 bij aan de kosten van dit traject. Hierdoor wordt de begroting aan de batenkant met € 40.000 verhoogd.

3.5 Mobiliteit en bereikbaarheid (Verbonden regio)

3.5.1 Programmaverantwoording

Het budget van Mobiliteit en bereikbaarheid bestaat in 2026 uit de inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten. Hiervoor is een bedrag van € 1.184.495 begroot. Als gevolg van afrondingsverschillen in het gehanteerde tarief per inwoner bedraagt de daadwerkelijk ontvangen bijdrage € 1.182.452.

Ter dekking van eerder aangegane verplichtingen is een deel van het rekeningoverschot toegevoegd aan de beschikbare middelen voor 2026 (€ 85.590).

Voor het programma *Slim en Schoon Onderweg* is een tweejarige subsidie toegekend van € 3.536.000. Daarnaast hebben de gemeenten Arnhem en Nijmegen voor 2026 gezamenlijk een bijdrage van € 160.000 beschikbaar gesteld. De GMR draagt vanuit de inwonerbijdrage en mobiliteitsfonds € 784.000 bij. Voor enkele andere projecten zijn daarnaast bijdragen van externe partijen toegekend.

Verder wordt in 2026 een bedrag van € 429.000 uit het Mobiliteitsfonds ingezet voor activiteiten en projecten binnen Mobiliteit en bereikbaarheid. Hierdoor beschikt het programma over voldoende middelen om de geplande en lopende verplichtingen te financieren.

3.5.2 Staat van baten en lasten

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de baten en lasten tot en met juni 2026. De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.

De kolom **‘Realisatie t/m juni 2026’** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.

alle bedragen in €

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26
Lasten				
Algemeen	532.245	146.463	678.708	375.126
Duurzame mobiliteit en gedrag	293.500	630.641	924.141	828.091
Voorzieningen en infrastructuur	358.750	52.140	410.890	96.215
Totaal lasten	**1.184.495**	**829.244**	**2.013.739**	**1.299.432**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	1.184.495	83.547	1.268.042	1.268.042
Andere bijdrage deelnemende gemeenten		-	-	-
Bijdrage uit subsidies provincie		745.697	745.697	745.697
Overige ontvangen bijdragen		-	-	-
Totaal baten	**1.184.495**	**829.244**	**2.013.739**	**2.013.739**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**714.307**

3.5.3 Ontwikkeling besteding inwonerbijdrage 2026

De inwonerbijdrage wordt besteed in overeenstemming met de activiteiten zoals opgenomen in de regionale agenda 2025-2028 en de onderliggende plannen.

alle bedragen in €

	Middelen 2026	Verplichting t/m jun-26	Nog te besteden	Prognose
Algemeen	545.202	440.150	105.052	545.000
Voorzieningen en infrastructuur	345.640	232.871	112.769	346.000
Duurzame mobiliteit en gedrag	377.200	431.097	-53.897	377.000
Totaal	**1.268.042**	**1.104.118**	**163.924**	**1.268.000**
			restant	42
			besteed	100%

In de eerste helft van 2026 is gewerkt aan de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma van het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP). Naar verwachting wordt dit uitvoerings-programma in de tweede helft van 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. Daarnaast is ingezet op de verdere ontwikkeling van de regionale doorfietsroutes. Zo is de intentieverklaring voor de fietsverbinding Huissen-Arnhem ondertekend en is de verkenning voor de verbinding Wijchen-Oss afgerond. Ook zijn onderzoeken gestart naar het Veluwewaal-pad, de doorontwikkeling van het vraagafhankelijk vervoer, openbaar vervoer voor minima en deelmobiliteit voor tweewielers.

In de tweede helft van 2026 ligt de focus op de vaststelling en uitvoering van het uitvoerings-programma RMP, de start van een traineeship en diverse studies op het gebied van bevoor-rading, openbaar vervoer, mobiliteitshubs, de gebiedsaanpak De Liemers en fietsbereikbaarheid. Daarnaast wordt gewerkt aan samenwerkingsovereenkomsten voor de fietsverbindingen Wijchen-Oss en Huissen-Arnhem en blijft de regio nauw betrokken bij de verdere voorbereiding van het Veluwewaalpad.

Ook worden de activiteiten binnen het programma *Slim en Schoon Onderweg* voortgezet. Hierbij gaat het onder meer om de werkgeversaanpak, doelgroepenaanpak, onderwijsaanpak, bewonersbenadering en de verdere ontwikkeling van deelmobiliteit.

Op basis van de huidige inzichten wordt voor de belangrijkste activiteiten en projecten in de tweede helft van 2026 geen onderuitputting verwacht. Dit geldt zowel voor de projecten gefinancierd uit de inwonerbijdrage als voor de projecten bekostigd vanuit het Mobiliteitsfonds.

3.5.4 Ontwikkeling externe middelen

Binnen deze opgave zijn voor 2026 diverse externe financieringsbronnen beschikbaar. Voor het project *Impulsmaatregelen A12/A50* is een subsidie van € 104.000 toegekend. Daarnaast is voor het project *Doorontwikkeling vraagafhankelijk vervoer in de regio Arnhem-Nijmegen* een subsidie van € 75.000 ontvangen.

Voor het programma *Slim en Schoon Onderweg* is voor de jaren 2026 en 2027 subsidie van € 3.536.000 beschikbaar gesteld. Aanvullend hierop leveren de gemeenten Arnhem en Nijmegen gezamenlijk een financiële bijdrage van € 160.000.

3.5.5 Begrotingswijziging

In de begroting 2026-2029 is de inwonerbijdrage voor 2026 vastgesteld op € 1.184.495. Als gevolg van afrondingsverschillen in het gehanteerde tarief per inwoner bedraagt de daadwerkelijk ontvangen bijdrage € 1.182.452. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van de begroting met € 2.043.

Daarnaast wordt een deel van het rekeningresultaat 2025 toegevoegd aan de beschikbare middelen voor 2025 voor dekking van aangegane verplichtingen in 2025. Dit leidt tot een positieve bijstelling van € 85.590.

Bij de totstandkoming van de begroting 2026 is uitgegaan van het voorzichtigheidsbeginsel, waardoor subsidiebaten in eerste instantie buiten beschouwing zijn gelaten. De subsidiebaten die betrekking hebben op uitgevoerde activiteiten binnen het programma *Slim en Schoon Onderweg* en *Impulsmaatregelen A12/A50* worden in 2026 toegevoegd aan de beschikbare middelen. Hiermee worden gemaakte kosten gedekt, wat resulteert in een positieve begrotingswijziging van € 612.191.

Daarnaast zijn er ook middelen uit het Mobiliteitsfonds onttrokken, wat leidt tot een positieve begrotingswijziging van € 133.506.

3.6 Circulariteit, klimaat en energie (Circulaire regio)

3.6.1 Programmaverantwoording

Het budget van deze opgave bestaat voor 2026 uit de inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten (€ 1.166.094). Door afrondingsverschillen in het tarief per inwoner is € 1.162.436 ontvangen.

In de begroting 2025 is een bedrag van € 1.920.958 vanuit bijdragen uit subsidie (en rijks-middelen) als baten opgenomen.

3.6.2 Staat van baten en lasten

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de baten en lasten tot en met juni 2026. De gerealiseerde inkomsten en uitgaven zijn afgezet tegen de begroting 2026, inclusief begrotingswijzigingen.

De kolom **Realisatie t/m juni 2026'** geeft inzicht in de daadwerkelijk ontvangen baten en gemaakte lasten in de periode tot en met juni 2026. Hiermee wordt zichtbaar in welke mate de beschikbare middelen zijn ingezet ten opzichte van de actuele begroting.

alle bedragen in €

	Begroting 2026	Wijziging begroting	Begroting gewijzigd	Realisatie t/m jun-26
Lasten				
Algemeen	174.120	-3.658	170.462	121.135
Circulaire bouw en infra	648.756	-	648.756	551.101
Grondstoffen en ketens	128.595	-	128.595	35.353
Water en klimaatadaptatie	87.643	-	87.643	34.235
Energietransitie	2.047.938	-	2.047.938	769.338
Totaal lasten	**3.087.052**	**-3.658**	**3.083.394**	**1.511.162**
Baten				
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten	1.166.094	-3.658	1.162.436	1.162.436
Andere bijdrage deelnemende gemeenten	-	409.604	409.604	409.604
Bijdrage uit subsidies provincie	1.920.958	-409.604	1.511.354	432.004
Overige ontvangen bijdragen	-	-	-	-
Totaal baten	**3.087.052**	**-3.658**	**3.083.394**	**2.004.044**
Resultaat	**-**	**-**	**-**	**492.882**

3.6.3 Ontwikkeling besteding inwonerbijdrage 2026

De inwonerbijdrage wordt besteed in overeenstemming met de activiteiten zoals opgenomen in de regionale agenda 2025-2028 en de onderliggende plannen.

alle bedragen in €

	Middelen 2026	Verplichting t/m jun-26	Nog te besteden	Prognose
Algemeen	170.462	180.519	-10.057	170.000
Circulaire bouw en infra	194.186	252.426	-58.240	244.186
Grondstoffen en ketens	128.595	85.615	42.980	115.000
Water en klimaatadaptatie	70.143	46.982	23.161	60.000
Energietransitie	599.050	487.616	111.434	600.000
Totaal	**1.162.436**	**1.053.158**	**109.278**	**1.189.186**
			restant	-26.750
			besteed	102%

De beschikbare inwonerbijdrage van € 1.162.439 is per 30 juni voor 91% besteed of vastgelegd in verplichtingen. Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht dat er aan het einde van het jaar een kleine overschrijding van 2% is. Gepoogd wordt deze overschrijding in de tweede helft van het jaar te herstellen.

Circulaire bouw en infra

De begroting van het onderdeel *Toekomstbestendig Bouwen* binnen de Regio Deal wordt herzien, omdat een eerder verwachte financiële bijdrage van marktpartijen niet wordt gerealiseerd. Dit heeft met name gevolgen voor de uitvoering van het speerpunt *Circulaire bouw en infra* in de jaren 2026 en 2027 en daarmee voor de planning van de bijbehorende uitgaven. Door een herschikking van de beschikbare middelen en een aangepaste fasering van inkomsten en uitgaven wordt verwacht dat de financiële gevolgen kunnen worden opgevangen. Naar verwachting leidt dit niet tot een aanvullend beroep op de inwonerbijdrage.
De kosten van de projectleider(s) en projectondersteuning worden deels gefinancierd vanuit de inwonerbijdrage.

Grondstoffen en ketens

In het najaar van 2026 staat een regionaal jaarevent Circulaire Regio gepland. De kosten van dit evenement worden grotendeels gedekt vanuit het speerpunt *Grondstoffen en Ketens*. Daarnaast

worden in de tweede helft van 2026 nog uitgaven verwacht voor de uitvoering van de bestuurlijk vastgestelde campagne *Green Friday*. Deze activiteiten dragen bij aan de verdere bewustwording en transitie naar een circulaire economie binnen de regio.

Water en klimaatadaptatie
Voor wat betreft het speerpunt Water en klimaatadaptatie worden nog kosten verwacht voor de inzet van de speerpuntcoördinator en het jaarevent.

Energietransitie
De volledige inwonerbijdrage voor het speerpunt *Energietransitie* is gekoppeld aan aangegane verplichtingen. Als in de uitvoering sprake is van hogere kosten dan begroot, dan worden deze meerkosten gedekt uit de beschikbare rijksbijdrage. Hierdoor wordt een aanvullend beroep op de inwonerbijdrage voorkomen.

3.6.4 Ontwikkeling externe middelen
Binnen deze opgave zijn de volgende externe middelen opgenomen:
Europese subsidies
Voor het project *DeCarb-Pro* is een subsidie van € 170.000 toegekend. De totale projectkosten worden geraamd op € 283.000. Het project is gestart op 1 juli 2023 en loopt tot en met 30 juni 2027. Gedurende de looptijd levert de GMR een cofinancieringsbijdrage van € 113.000.
Daarnaast wordt het project Pathways2Resilience gefinancierd vanuit een Europese subsidie. Voor dit project heeft de Europese Unie een bijdrage van € 210.000 toegekend. Voor deze subsidie is geen cofinanciering vereist. Het project loopt van 13 augustus 2024 tot en met 31 december 2026. Het doel van het project is het versterken van de klimaatbestendigheid van de regio Arnhem-Nijmegen binnen het Europese programma Pathways2Resilience (P2R).

Regio Deal
Voor het project *Toekomstbestendig Bouwen* is in 2024 vanuit de Regio Deal een subsidie van € 1.370.000 toegekend. Tot en met juni 2026 is hiervan een bedrag van € 969.046 besteed. De totale projectbegroting bedraagt € 4.719.000.
De resterende projectkosten worden gefinancierd door de provincie Gelderland, de deelnemende gemeenten, woningcorporaties en de GMR. De beschikbare middelen worden in de komende periode ingezet voor de verdere uitvoering van de projectactiviteiten en het realiseren van de beoogde doelstellingen.

Rijksbijdrage
Voor het speerpunt *Energietransitie* worden jaarlijks rijksbijdragen en subsidies ontvangen voor de uitvoering van diverse projecten. Deze middelen kunnen, afhankelijk van de geldende subsidievoorwaarden, over meerdere jaren worden ingezet en hoeven niet jaarlijks te worden verantwoord. Per 30 juni 2026 bedraagt het nog beschikbare budget uit deze bijdragen € 2.563.974. Deze middelen worden in de komende jaren ingezet voor de verdere uitvoering van de regionale energietransitie.

3.6.5 Begrotingswijziging
In de begroting 2026-2029 is de inwonerbijdrage 2025 vastgesteld op € 1.166.094. In verband met afrondingsverschillen rondom het tarief per inwoner is uiteindelijk € 1.162.436 ontvangen. Dat leidt tot een aanpassing van de begroting met € 3.658 (negatief).

Voor het speerpunt *Energietransitie* zijn diverse rijksmiddelen via de gemeentelijke kassiersfunctie beschikbaar gesteld. Voor het begrotingsjaar 2026 is tot en met juni hiervan een bedrag van € 409.604 aangewend. Dit leidt tot een positieve bijstelling van de begroting van € 409.604.

4. Stoplichtrapportage

Van alle opgaven is een stoplichtrapportage gemaakt, waarin per speerpunt met kleur de stand van zaken is aangegeven. Van de activiteiten uit de regionale agenda 2025-2028 zijn de voortgang en aandachtspunten terug te vinden.

RUIMTE EN WONINGBOUW (GROENE GROEIREGIO)

STOPLICHT	ACTIVITEITEN REGIONALE AGENDA	VOORTGANG EN AANDACHTSPUNTEN

Verbinden van de ruimtelijke opgaven
We zorgen voor regie en verbinding op inhoud, proces en uitvoering voor de ruimtelijke doelstellingen uit de verschillende opgaven. We faciliteren het inhoudelijke gesprek over de ruimtelijke thema's door middel van integratie tafel.

GROEN	GEBIEDSAGENDA'S	De gebiedsagenda's zijn vernieuwd op de website en we gaan samen met een bureau de gebiedsagenda's verdiepen, actualiseren en op elkaar leggen in najaar van 2026. Voor de verschillende deelgebieden is de ambtelijke capaciteit versterkt, mede op basis van een onderzoek naar de doorontwikkeling van de gebiedsteams. Hiervoor is subsidie van de provincie ontvangen.
GROEN	NOVEX EN REGIOARRANGEMENT	In NOVEX zijn vier onderzoeken verder uitgewerkt; de netwerkanalyse voor mobiliteit, de Groene Scheggen, een onderzoek naar onrendabele toppen en we werken toe naar een Regionale Investeringsagenda voor NOVEX. We hebben reacties op de nationale en provinciale omgevingsvisies en verordeningen gemaakt.
ORANJE	WATER EN BODEM STUREND	In verschillende deelgebieden werken we aan 'signaleringskaarten' die de mate waarin rekening wordt gehouden met water en bodem in kaart wordt of is gebracht. Daarnaast is er een integratietafel over hoe dit onderwerp beter te organiseren.

Wonen in balans: versnellen van de woningbouw
Sinds 2020 werken de gemeenten in de GMR samen met het Rijk en de provincie aan de woningbouwopgave. Dit is vastgelegd in de Woondeal 2.0. In de regio is het tekort aan betaalbare woningen onverminderd hoog. Samenwerking op woonbeleid is nodig om de snelheid van realisatie te vergroten, betaalbare woningen te bouwen en de huisvesting voor specifieke doelgroepen te realiseren.

GROEN	CONTINUÏTEIT EN VERSNELLING	Er zijn diverse tempotafels georganiseerd met marktpartijen en corporaties. Daar zijn twee mengpanelen besproken en ontwikkeld. Dit is een hulpmiddel om te komen tot gebiedsontwikkeling. De projectleiders (4) zijn aan het werk in 7 gemeenten van de GMR met woningbouwplannen. We hebben deelgenomen aan de PROVADA (vastgoedbeurs) onder de vlag Lifeport. Daarin hebben we diverse gebiedsontwikkelingen laten zien.

		We helpen gemeenten met de implementatie van de wet Regie Volkshuisvesting door hiervoor bouwstenen te ontwikkelen en kennis door te geven. We zijn in overleg met de provincie om de Woondeal eind dit jaar te actualiseren.
GROEN	**BETAALBARE WONINGEN VOOR LAGE EN MIDDENINKOMENS**	De corporaties hebben in de GMR een bouwstroom ontwikkeld, waardoor er sneller en goedkoper betaalbare woningen kunnen worden gerealiseerd. Ook de mengpanelen helpen hierbij.
GROEN	**VOLDOENDE HUISVESTING VOOR AANDACHTSGROEPEN**	Er wordt doorgewerkt aan de regionale bemiddelingstafels en een kaart van de regio met daarop vraag en aanbod van aandachtsgroepen. De vastgestelde startnotitie vormt de blauwdruk voor dit traject. Het schetst hoe we de woonbehoefte van aandachtsgroepen in kaart brengen en toewerken naar een evenwichtig aanbod.
ORANJE	**HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN**	Er wordt met Companen een onderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan huisvesting per gemeente, daarnaast organiseren we gesprekken met gemeenten, werkgevers en huisvestingaanbieders en proberen we de doelstellingen rondom huisvesting op te nemen in de nieuwe actualisatie Woondeal. De voortgang van de huisvesting van arbeidsmigranten wordt momenteel in een dasboard gepresenteerd, als onderdeel van de woningmarktmonitor.
GROEN	**WONINGMARKT**	Er is in 2026 een nieuwe woningmarktmonitor opgeleverd. In 2025 is er een onderzoek gedaan naar de woonbehoefte in de regio. Het onderzoek is in 2026 gepubliceerd.
ORANJE	**BETER BENUTTEN BESTAANDE VOORRAAD**	Op dit punt hebben we vanuit de regio nog geen extra actie ondernomen. We blijven in gesprek met de provincie op dit onderwerp.
GROEN	**GEMEENTELIJK GRONDBELEID**	We organiseren als vervolg op het onderzoek ‘Grip op Grond’ workshops met gemeenten om kennis door te geven hoe gemeenten meer kunnen sturen via grondbeleid aan gebiedsontwikkelingen.
GROEN	**KLIMAATADAPTIEVE, CONCEPTUELE EN CIRCULAIRE WONINGBOUW**	Zie hiervoor de Circulaire regio.

ECONOMIE (PRODUCTIEVE REGIO)

STOPLICHT	ACTIVITEITEN REGIONALE AGENDA	VOORTGANG EN AANDACHTSPUNTEN

Toekomstbestendige werklocaties
Goede toekomstbestendige werklocaties zijn belangrijk voor de economie en de brede welvaart in de GMR. Daarnaast spelen werklocaties een belangrijke rol in het behalen van onze doelstellingen voor de schaalsprong waar we voor staan, de energietransitie, circulariteit, woningbouwopgave.

STOPLICHT	ACTIVITEITEN REGIONALE AGENDA	VOORTGANG EN AANDACHTSPUNTEN
GROEN	REGIONAAL PROGRAMMA WERKLOCATIES	• RPW 2025-2028 is unaniem vastgesteld door bestuurlijk platform Productieve regio en 15 van de 16 gemeenteraden hebben het RPW vastgesteld. Er is breed bestuurlijk draagvlak om tot uitvoering over te gaan. De provincie is positief en stuurt via de provinciale omgevingsverordening en cofinanciering op de uitvoering.
ORANJE		• Na vaststelling van het RPW is gestart met de uitvoering. GMR en de provincie trekken hierin gezamenlijk op. Het verankeren van de afspraken in ruimtelijk-economisch beleid in de regio op meerdere niveaus is duur, complex en (kennis) intensief. Dat vraagt ook capaciteit bij gemeenten en daarover zijn we actief met hen in gesprek. Ook organiseren we de nodige kennisuitwisseling tussen en buiten de regio. Behoud en versterken van de uitvoeringskracht vraagt continue aandacht.
ORANJE		• We zetten in op het binnenhalen van de landelijke pilot herstructurering (2,5 miljoen per pilot) en een deel van de 9 miljoen die de provincie heeft gelabeld voor herstructurering. Voor de pilot komen (voor zover nu zichtbaar) 3 terreinen in aanmerking. De keuze voor welk terrein is nog niet gemaakt. Eventuele mogelijkheden voor cofinanciering vanuit de betreffende gemeenten moet nog verder worden onderzocht.
ORANJE		• De provincie staat aan de lat om de pilot toe te wijzen; 1 per provincie. De criteria hiervoor zijn nog niet duidelijk. Om kans te maken op het binnenhalen van deze pilot lobbyen we actief bij de provincie.
ORANJE		• We hebben ontwikkellocaties geïnventariseerd waar toekomstige uitbreidingen van werklocaties zouden kunnen landen. Hierop zijn 3 locaties in beeld gekomen. We ondersteunen de gemeenten bij het conform RPW uitwerken van de plannen. Dit vergt ook een goed samenspel tussen EZ- en RO-collega's wat nog niet overal vanzelfsprekend is.

GROEN	KLIMAATADAPTATIE OP WERKLOCATIES	• We zijn vorig jaar al gestopt met het programma 'Vergroenen werklocaties'. Vergroening komt als onderwerp wel terug in het nieuwe RPW, maar voor de GMR staat dit onderwerp mede door bezuinigingen niet meer op de agenda.
	REGIODEAL PROGRAMMALIJN STERKE BEDRIJVIGHEID	• Verantwoording loopt via de Regio Deal, verantwoording van eerste jaar is per 1 mei afgerond.

Verbeteren van de dienstverlening aan het MKB

De dienstverlening aan mkb'ers in de regio kan beter. Zo is de behoefte van ondernemers nog niet goed in kaart gebracht en kunnen we het aanbod aan ondernemersfaciliteiten nog beter op elkaar laten aansluiten. Bovendien willen we mkb'ers meer overzicht bieden in de ondernemersfaciliteiten binnen de GMR.

GROEN	FACILITEREN ONDERLINGE SAMENWERKING EN AFSTEMMING TUSSEN ALLE PARTIJEN IN DE REGIO	• Samenwerking tussen stakeholders is goed, maar de faciliterende en aanjagende rol van de regio is daarbij wel hard nodig. • Er wordt steeds meer vanuit één gezamenlijk doel gewerkt: de ondersteuning van de mkb-ondernemer. • Verschillende partijen vullen elkaar aan vanuit hun eigen expertise. • De samenwerking wordt zelfs landelijk als positief voorbeeld gezien.
ORANJE	ORGANISEREN 'NO WRONG DOOR' SYSTEEM VOOR GOEDE DOORVERWIJZING MKB'ERS	• Focus op de verdere uitrol en doorontwikkeling van Regiolink in de regio. Door datagedreven te werken met gedeelde data ontstaat beter inzicht in de behoeften van ondernemers, waardoor gerichter kan worden doorverwezen en communities verder kunnen worden versterkt.
ORANJE	DELEN VAN KENNIS DOOR HET VERBINDEN EN ONTSLUITEN VAN LANDELIJKE, PROVINCIALE, REGIONALE EN LOKALE PROGRAMMA'S	• Door stakeholders is geld bij elkaar gelegd om als pilot aan te sluiten bij het Rijksprogramma Actieagenda mkb-dienstverlening. Voor het eerste jaar is een subsidie/projectbudget binnengehaald van 1 ton via het rijk. Inmiddels is er vanuit de provincie een subsidie verleend voor nogmaals 1 ton en wordt er nu gewerkt aan een aanvraag voor volgend jaar. • Met deze subsidie gaan we aan de slag om ondernemersvragen zichtbaar te maken, vereenvoudigen het ondersteuningsaanbod en versterken de samenwerking tussen partners, zodat ondernemers sneller de juiste ondersteuning vinden.

Slimmere en schonere logistiek
We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken en onze groei in wonen en werken slim faciliteren.

ORANJE	**VERSLIMMEN AANPAK LAADINFRASTRUCTUUR (CIRCULAIRE REGIO)**	• De ambitie vraagt om zowel maatwerk (door net-congestie) als om innovatieve oplossingen. • Belangrijke uitdaging in de praktijk is dat de netbeheerder vaak niet bij machte is om over de (tijdelijke) mogelijkheden van eventuele lokale oplossingen nader in gesprek te gaan. • Positief is dat we in kwantitatieve zin het aantal initiatieven gestaag zien groeien (o.a. Arnhem, Nijmegen, Druten) en deze (indien nodig) zo goed mogelijk faciliteren.
GROEN	**VERSTERKEN EN VERSCHONEN MULTIMODALITEIT (VERBONDEN REGIO)**	• Er is een samenwerking tussen de binnenhavens binnen de regio en samen met het ministerie en provincie een realisatiepact met concrete projecten gemaakt voor het knooppunt Nijmegen. • Co2-reductie door het maken van minder én schoner gereden kilometers van goederenvervoer in de regio. Met behulp van de logistieke makelaars worden resultaten met het bedrijfsleven behaald. • Gelders Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) partners' worden door de provincie SEB-makelaars later dit jaar ingehuurd voor gemeenten (flankerend aan nieuw stikstof beleid).
ORANJE	**SIGNALEREN EXTERNE ONTWIKKELINGEN (VERBONDEN REGIO)**	• We streven naar een betrouwbare, robuuste, duurzame en veilige goederenvervoercorridor en het voorkomen van conflicten met onze woningbouwlocaties. Bestaande infrastructuur staat er redelijk voor, maar er is meer in Nederland/GMR nodig, vanwege o.a. geopolitieke ontwikkelingen. • Nieuwe bron van zorg zijn tekorten in het mobiliteitsfonds IenW voor onderhoud van (multimodale) infrastructuur. Meer informatie over de impact hiervan wordt later dit jaar bekend.
GROEN	**RUIMTELIJKE INPASSING (PRODUCTIEVE REGIO)**	• Ruimtelijke inpassing logistiek is verwerkt in het Regionaal Programma Werklocaties.

NATUUR, LANDSCHAP, RECREATIE EN CULTUUR (ONTSPANNEN REGIO)

STOPLICHT	ACTIVITEITEN REGIONALE AGENDA	VOORTGANG EN AANDACHTSPUNTEN

Groen-blauw raamwerk
Groen en blauw in stedelijk en landelijk gebied versterken door herstel van biodiversiteit, een robuust water- en riviersysteem en het creëren van extra uitloopgebied.

ORANJE	ONTWIKKELING LANDBOUW EN VOEDSEL	Dit onderwerp is onderdeel van de gebiedsaanpakken. In het Rijk van Nijmegen zijn we gestart met het in kaart brengen van specifiek de landbouwstructuur. Ontwikkelingen o.a. rondom stikstof, aanpak Veluwe volgen we op de voet.
GROEN	RECREATIEF UITLOOPGEBIED	In NOVEX verband werken we verder aan de uitwerking van de Groene Scheggen: uitloopgebieden waarin recreatie, landbouw, water en andere functies samen komen. We werken toe naar afspraken hierover in het BOL van 2027.
GROEN	RUIMTE VOOR RECREATIE	Het onderzoek naar ruimte voor recreatie is afgerond, We verwerken de resultaten in de gebiedsagenda's.
GROEN	WATER EN BODEM STUREND	We brengen steeds beter in kaart wat water en bodem sturend betekent voor onze regio. We doen dit in de gebiedsagenda's. Voor de Liemers zijn signaleringskaarten gemaakt. Voor het Rijk van Nijmegen en het Middengebied zijn deze in ontwikkeling.
GROEN	GROEN IN STAD EN DORP	We wisselen kennis uit over dit thema.
ORANJE	GEBIEDSAANPAK VELUWEZOOM	Er is een subsidie van de provincie. Het is een uitdaging om alles wat er speelt (omgevingsvisies, stikstofaanpak, aanpak Veluwe) goed in lijn te brengen met deze gebiedsaanpak.
GROEN	GEBIEDSAANPAK DE LIEMERS	In 't Broek heeft een groep agrariërs een subsidie aangevraagd bij de provincie voor een gebiedsproces. Wij zijn in gesprek hoe wij hier als overheden op kunnen aanhaken. Wij werken aan een verdere uitwerking en concretisering van de Groene Scheg.
GROEN	GEBIEDSAANPAK RIJK VAN NIJMEGEN: BLAUWE MOTOR, GROENE MANTEL	Er is een subsidie van de provincie. Een eerste versie van het uitvoeringsprogramma is klaar.
ORANJE	GEBIEDSAANPAK MIDDENGEBIED	Er is een realisatieplan opgesteld, dat we de komende maanden verder uitwerken in voorstellen voor vervolgstappen.

ORANJE	GELDERSE POORT	In NOVEX verband hebben we gekeken welk effect de beoogde rijksmaatregelen voor het rivierengebied op onze regio hebben. We werken aan een ruimtelijk perspectief dat we inbrengen in alle trajecten die lopen rondom de rivieren, o.a. Ruimte voor de rivier 2.0. en het Deltaprogramma. De mogelijke binnendijkse ruimtereserveringen als gevolg van de klimaatverandering brengen veel onzekerheid met zich mee.
ORANJE	LOBBY EN ORGANISEREN FINANCIERING	Voor alle thema's en gebiedsaanpakken is financiering. Voor de uitvoering is de financiering een uitdaging. We werken stapsgewijs aan een financieringsstrategie.

Recreatie en toerisme

Een aantrekkelijke regio zijn voor bezoekers van binnen en buiten de regio door goede en toegankelijke recreatief-toeristische voorzieningen en een goede spreiding daarvan over de regio, ook met het oog op natuurbehoud en herstel.

GROEN	VOORBEREIDEN RUIMTELIJKE KEUZES OM RECREATIE EN BEZOEKERS BETER TE SPREIDEN OVER DE REGIO	Zie 'Ruimte voor recreatie' bij speerpunt Groenblauw raamwerk.
ORANJE	UITVOEREN AMBITIEDOCUMENT EN UITVOERINGSPLAN VERHAALLIJNEN	De verhaallijnen De rivier, je kunt er niet omheen, Gezond en lekker leven en Verrassende en verborgen verhalen zijn inhoudelijk goed uitgewerkt. Aandachtspunt is de financiering van de uitvoering. De verhaallijn Romeins verleden is inhoudelijk goed uitgewerkt en hier is wel zicht op financiering: er loopt een aanvraag voor een Regio Deal- en een INTERREG-subsidie. De verhaallijn WOII moet nog verder worden uitgewerkt. Er zijn veel initiatieven beschikbaar, De kunst is om die goed samen te brengen.
GROEN	FIETS- EN WANDELROUTENETWERK VERDER UITBREIDEN EN BELEVING TOEVOEGEN	Het beheer en onderhoud is belegd bij het routebureau Arnhem-Nijmegen. Per verhaallijn zoeken we naar mogelijkheden om de verhalen nog beter zichtbaar te maken voor wandelaars en fietsers.
GROEN	PROFILEREN BEZOEKERSMOGELIJKHEDEN IN DE REGIO	De regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen maken beiden apart afspraken over de marketing van deze subregio's. Binnen de regio delen we kennis hierover. Daarnaast Bereiden we een uitvraag voor om als regio de verhaallijnen te promoten en duurzaam te borgen.
GROEN	UITVOEREN VITALITEITSPROGRAMMA VOOR DE VRIJETIJDSSECTOR	Het vitaliteitsprogramma is afgerond. Het programma trok in anderhalf jaar tijd ruim tweehonderd deelnemers naar zeventien verschillende workshops.

Cultuur

Een aantrekkelijke regio zijn voor bezoekers van binnen en buiten de regio door goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk van topinstellingen, middensegment, amateurkunst, cultuureducatie en vrijwilligers.

GROEN	UITVOERINGSPLAN TRANSFORMATIEVOORSTEL CULTUUR UITVOEREN	We hebben een provinciale subsidie gekregen van € 600.000. We zetten, in op 3 concrete projecten die bijdragen aan de versterking van de culturele keten. We versterken de cultuureducatiepunten op basis van maatwerk. We stimuleren zakelijk en artistieke vernieuwing met focus op talentontwikkeling door subsidies of vouchers te verlenen. We organiseren fieldlabs en een digitaal platform (chatbot) voor amateurkunst en vrijwilligers. De fieldlabs bieden lokaal ondersteuning aan de amateurkunst. De chat-bot geeft informatie over financiering, governance en innovatie.
GROEN	VERKENNING NIJMEGEN CULTURELE HOOFDSTAD	We ondersteunen de gemeente Nijmegen bij het komen tot een bid voor culturele hoofdstad in 2033.

MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID
(VERBONDEN REGIO)

STOPLICHT **ACTIVITEITEN REGIONALE AGENDA** **VOORTGANG EN AANDACHTSPUNTEN**

Duurzame mobiliteit en gedrag
We streven naar een mobiliteitssysteem waarin het logischer en aantrekkelijker is om een bewuste keuze te maken voor een duurzame en veilige manier van reizen.
N.B. We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken en onze groei in wonen en werken faciliteren. Het thema logistiek wordt bij Economie (Productieve regio) beschreven.

ORANJE	FACILITEREN VAN HET PROGRAMMA SLIM & SCHOON ONDERWEG; DOELSTELLING IS DAT WE EIND 2026 IN TOTAAL 20.000 NIEUWE SLIMME EN SCHONE REIZIGERS HEBBEN TEN OPZICHTE VAN 2022	Het regionale programma Slim & Schoon Onderweg wordt steeds professioneler. Met Rijk en provincie zijn voor het eerst meerjarige financiële afspraken gemaakt voor 2026 en 2027. We werken steeds meer datagedreven en wisselen binnen Gelderland en op landelijk niveau informatie uit over interventies die werken of juist niet. Het blijft lastig om werkgevers (incl. gemeenten) te stimuleren om mee te doen. Daarom zoeken we meer samenwerking met TEB, VNO-NCW en het provinciale programma Toekomstbestendige Bedrijfsterreinen. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een specifieke zorgaanpak, vanwege de vele zorginstellingen in onze regio. Via fiets-challenges voor forenzen, de bewonersaanpak en deelmobiliteit richten we ons vaker op individuele reizigers.
ROOD	SAMEN MET DE GEMEENTEN TOEWERKEN NAAR EEN INTEGRAAL EN UNIFORM VERKEERSVEILIGHEIDSBELEID; ONZE DOELSTELLING IS DAT EIND 2028 HET AANTAL VERKEERSDODEN EN -GEWONDEN IN ELKE GEMEENTE TEN OPZICHTE VAN 2021 IS GEDAALD	De ongeval-cijfers in de regio zijn zorgelijk. Het is, met voornamelijk een stijging in het aantal fietsongevallen (door toename van fietsers en vergrijzing), een lastige trend om te keren. Dit is niet uniek voor deze regio. Dit is een landelijke trend. Maar alle inzet kan bijdragen aan het afzwakken van de stijgende cijfers. De GMR heeft de gemeenten gewezen op de mogelijkheden voor Rijkssubsidie (3e tranche van de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid).
GROEN	UITROL DEELMOBILITEIT	We hebben de mogelijkheden verkend voor de aanbesteding van een regionaal deelfietssysteem. We zien kansen. Maar o.a. door de lopende vergunningen in Nijmegen kan een concessie niet eerder dan begin 2028 van start en op zijn laatst begin 2029. We werken toe naar een besluit medio 2027. De wethouders mobiliteit hebben gevraagd om de financiering, de onderbouwing van nut en noodzaak en de governance verder uit werken. Ook voeren we een marktverkenning uit. Daarnaast ontwikkelen we een manier om de uitrol van deelauto's in de regio te ondersteunen en ontwikkelen we de campagne Deelgenoten. We wisselen landelijk kennis uit. De implementatie gaat minder snel dan eerder gehoopt, maar we maken goede stappen richting een samenhangend netwerk van deelmobiliteit in onze regio.

Voorzieningen & Infrastructuur

We werken samen met onze partners aan gerichte maatregelpakketten voor een drietal gebiedsaanpakken. Actieve mobiliteit is een speerpunt in de transitie naar meer duurzame mobiliteit. De GMR richt zich met name op projecten die gemeentegrenzen overschrijden.

GROEN	**AGENDEREN MOBILITEITS-PROJECTEN OP EN RONDOM RIJKSWEGEN**	De netwerkanalyse Arnhem-Nijmegen-Foodvalley is in het voorjaar van 2026 afgerond. Daarnaast is ook het koersdocument en de agenda voor de bereikbaarheid van de Zuidflank van Nijmegen opgeleverd. De regio is in het voorjaar 2026 gestart met de bereikbaarheidsaanpak in de Oostflank van Arnhem en A12 corridor. Het Rijk besloot bij de Voorjaarsnota 2025 om de middelen die voor de A50 gereserveerd waren, elders in te zetten. Het project is voor onbepaalde tijd gepauzeerd. Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de bereikbaarheid tussen Nijmegen en Eindhoven. Samen met de provincie onderzoekt de GMR alternatieve maatregelen.
ORANJE	**VOORBEREIDING INVESTERINGEN IN SPOOR**	In mei 2025 startte het Nut-en-noodzaakonderzoek GNOE. Deze is door het Rijk nog steeds niet afgerond. De Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT)-studie naar de corridor Utrecht-Arnhem-Duitse grens is opgeleverd. Het Rijk heeft aangegeven geen financiële middelen te hebben om de voorkeursoplossingen uit te werken. De betrokken partijen willen vervolgonderzoek naar lagere snelheden (140 km/u), een gedeeltelijke snelheidsverhoging en uitbreiding van de corridor richting Amsterdam en Nijmegen. Ook starten we waar mogelijk met ‘quick wins’ en maatregelen die altijd nuttig zijn. De elektrificatie van de Maaslijn is in volle gang.
ORANJE	**REGIONALE MOBILITEITSNETWERK**	We hebben de gemeenten ondersteund bij de cofinanciering vanuit het Rijk voor mobiliteitsmaatregelen bij woningbouw. De verdere voorbereidingen van de uitwerking van de maatregelen zijn in volle gang. Het uitvoeringsprogramma van het RMP zal in het najaar worden opgeleverd. Verschillende studies zijn opgepakt (waaronder hub Bemmel, OV voor minima, overwegveiligheid in Wijchen en Rheden). Besluitvorming over verdere planvoorbereiding en implementatie moet nog worden genomen. Aandachtspunt hierbij is de gemeentelijke financiering en bijbehorende capaciteit. Daarnaast is ook het koersdocument en agenda voor de bereikbaarheid van de Zuidflank van Nij-

GROEN

HET VERDER ONTWIKKELEN VAN EN VERBETEREN VAN ONS DOORFIETSROUTENETWERK

megen opgeleverd en samen met de provincie de netwerkanalyse voor de Liemers.
De regio was positief verrast over de nieuwe aanbesteding openbaar vervoer. Er wordt meer OV aangeboden dan vooraf was ingeschat. De integratie van OV met doelgroepenvervoer en deelmobiliteit is begin 2026 opgestart als onderdeel van de regiodeal.

Er zijn vanuit de rijksmiddelen voor Woningbouw en Mobiliteit financiële middelen toegezegd voor het Veluwewaalpad. Ook zijn vervolgafspraken gemaakt voor de fietsverbinding tussen Wijchen en Oss en tussen Huissen en Arnhem.
Het rapport ‘Fietsbereikbaarheid Groene Metropoolregio - Schaalsprong wonen vraagt om schaalsprong fiets’ vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat er een aanvullende uitwerking komt voor HOV in relatie tot fietsbereikbaarheid en dat er een verdieping gaat plaatsvinden over de fietsbereikbaarheid naar de werkgelegenheidsgebieden. Hier wordt ook een relatie gelegd met het RPW. Het onderzoek gaat na de zomer van start.

CIRCULAIRE REGIO

STOPLICHT | ACTIVITEITEN REGIONALE AGENDA | VOORTGANG EN AANDACHTSPUNTEN

Circulaire Bouw en Infrastructuur

We bouwen steeds meer circulair en conceptueel. Door circulaire bouw te stimuleren, wordt deze vorm de nieuwe standaard. Ook in de infrastructuur verduurzamen we.

ORANJE	UITVOEREN PROGRAMMA CONCEPTUEEL CIRCULAIR BOUWEN	Het percentage circulair is blijven hangen rond 14%. We herzien de begroting en planning van het Regio Dealproject Toekomstbestendig Bouwen door het (nog) niet verkrijgen van bijdragen van marktpartijen. Deelprojectleiders ondersteunen gemeenten en bouwende partijen intensiever om het percentage te verhogen.
GROEN	PROGRAMMA CIRCULAIRE GROND, WEG- EN WATERBOUW	Het uitvoeren van het nieuwe uitvoeringsprogramma voor 2026-2030 verloopt goed; Bij steeds meer gemeentelijke projecten in de GWW-sector wordt circulariteit uitgevraagd en toegepast. Marktpartijen hebben machines ontwikkeld die met gebruikte materialen kunnen bestraten. Dat maakt het gemakkelijker om deze keuze te verwerken in bestekken. De indicator met betrekking tot de toegang digitale materialenbank hebben we laten vervallen. Negen gemeenten kregen op hun verzoek in 2026-2027 nog een account en gaan daar actief mee werken. Dit is het eindresultaat van deze activiteit en dus heeft deze indicator nu geen toegevoegde waarde meer. Het blijft wel onderdeel van de indicator ‘Programma Circulaire GWW’.
GROEN	SCHOON EMISSIELOOS BOUWEN	Afgelopen jaar hebben 9 regiogemeenten het convenant ‘Schoon en Emissieloos Bouwen’ (SEB) ondertekend, waarmee het totale aantal regiogemeenten dat het SEB-convenant ondertekend heeft op 13 is gekomen. Al deze gemeenten zijn nu bezig met het implementeren van SEB in hun werkprocessen. De GMR stimuleert dit proces. De ontwikkeling van SEB in onze regio is een interessante indicator voor de komende jaren.

Grondstoffen en Ketens

ORANJE	CIRCULAIR INKOPEN DOOR GEMEENTEN	Het nieuwe kabinet zet steviger in op circulair inkopen door de overheid. Tot nu toe is de inzet van gemeenten op dit thema heel wisselend. We zoeken nog naar de meest effectieve manier van ondersteuning door gemeenten, onder andere door inzet op individuele projecten gericht op circulair opdrachtgeven en inkopen. We nemen ook deel aan de koplopersgroep circulair opdrachtgeven en inkopen vanuit de Krachtenbundeling Rijk-Regio.

GROEN

GRONDSTOFFEN- EN PRODUCTIEKETENS SLUITEN

De GMR heeft in samenwerking met de DAR, Lifeport@ en Interchem gewerkt aan een inzameling van verfresten van inwoners via de milieustraten van de DAR. Dat houdt in dat vanaf nu alle gemeenten die aangesloten zijn bij de DAR via hun milieustraat verfresten apart inzamelen en retourneren voor recycling. Ook verkennen we of uitbreiding kansrijk is bij andere GMR-gemeenten. Het Europees project Engage4Bio voor circulair textiel is afgerond. De relatie met overheden is heel beperkt gebleken.

Water en Klimaatadaptatie

We moeten water beter opvangen, vasthouden en hergebruiken. Er zijn maatregelen zoals vergroening nodig, zodat we wateroverlast, droogte en/of hittestress tegengaan. Hier geven we regionaal een impuls aan.

ORANJE

VERWERVEN EN BENUTTEN LANDELIJKE EN/OF EUROPESE MIDDELEN

Eén van de projecten waarvoor we Europese middelen hebben verworven, het project Pathways2Resilience, is dit jaar afgerond. Het heeft voor onze regio een extra focus op klimaatadaptief bouwen opgeleverd. We verkennen nu een vervolg waarbij we vooral kijken naar extra financieringsmogelijkheden voor klimaatadaptief bouwen en een Klimaatbestendige Gezonde Gebouwde Omgeving. Denk bijvoorbeeld aan hittestress en gevolgen van droogte.

GROEN

SAMENWERKING EN KENNISONTWIKKELING

De Regio Deal projecten Soil Valley en Lifeport Cool lab zijn in uitvoering. Het project ‘Groen blauwe stad’ is afgerond. Verkenningen over vervolg lopen in samenwerking met onder andere de kennisinstellingen en The Economic Board. Vanuit deze samenwerkingen worden kennisdeling en kennisontwikkeling op onder meer klimaatbestendig bouwen, drinkwaterbeschikbaarheid, hittestress op onder meer bedrijventerreinen vergroot. Dit is onderdeel van de klimaatbestendige gebouwde omgeving.

Energietransitie

Als regio faciliteren we de overgang naar een duurzaam energiesysteem door energiebesparing, duurzame opwek en hernieuwbare energie te stimuleren.

ORANJE

RES2.0

De RES 2.0 is bestuurlijk vastgesteld. Uitdaging blijft om het duurzame opwekdoel te behalen. Bestuurlijke keuzes en afwegingen moeten gemaakt worden.

ROOD

ENERGIESYSTEEM

Netcongestie en integraal programmeren kennen een regionale aanpak. Capaciteitsbeperkingen in het elektriciteitsnetwerk vormen steeds meer beperkingen voor veel (maatschappelijke) ruimtelijke opgaven. Hoofdinfranet, beheerd door Tennet is naar verwachting pas rond 2033-2035 op orde.

ORANJE	**REE:**	Verstrekken van technische, financiële en juridische adviezen aan bedrijven en collectieven in de regio om hen te helpen verduurzamen. Het jaarplan REE wordt uitgevoerd, waarbij het zwaartepunt van campagne-activiteiten gericht op individuele bedrijven in Q3 en Q4 valt. 13 van de 16 gemeenten doen actief mee aan het REE.
GROEN	**CO2-MONITORING**	Er wordt, net als in 2024 en 2025, een rapportage opgesteld om de CO2-uitstoot van de GMR-gemeenten weer te geven. Na de zomer verschijnt de rapportage.
ORANJE	**INKOOP EN VERDUURZAMING GEMEENTELIJK ENERGIE-VERBRUIK**	De GMR verzorgt en beheert de gezamenlijke inkoopcontracten van gas en elektriciteit voor gemeenten. De elektriciteit wordt 100% regionaal duurzaam opgewekt. Het deel groen gas neemt jaarlijks toe en vraagt om energiebesparing en verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Om kostenstijgingen te voorkomen, moeten gemeenten steeds meer energie besparen.

GROENE METROPOOL REGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Nieuwe Stationsstraat 10
6811 KS Arnhem
info@gmr.nl
www.gmr.nl